

Špecializačná skúška – špecializačný odbor PSYCHIATRIA

Všeobecná časť

1. Vnímanie a jeho poruchy.
2. Emotivita a jej poruchy.
3. Pamäť a jej poruchy.
4. Intelekt, inteligencia a ich poruchy.
5. Myslenie a jeho poruchy.
6. Vedomie a jeho poruchy.
7. Spánok a jeho poruchy.
8. Pozornosť a jej poruchy.
9. Pudy a poruchy pudov.
10. Vôľové konanie, psychomotorika a ich poruchy.
11. Osobnosť, typológia, mechanizmy osobnosti, globálne poruchy osobnosti.
12. Telesné prejavy pri duševných poruchách.
13. Základné pojmy: príznak, znak, dysfunkcia, stav, črta, syndróm, porucha, psychóza, a ich miesto v procese psychiatrickej diagnostiky.
14. Princípy klasifikácie duševných porúch, charakteristika aktuálnych klasifikačných systémov (MKCH-10, DSM-IV.-TR).
15. Problematika etiopatogenézy duševných porúch.
16. Základy neuronálnej signalizácie.
17. Základy funkčnej organizácie CNS vo vzťahu k psychickým poruchám.
18. Význam genetiky pre psychiatriu, princípy epigenetiky, koncept evolučnej psychiatrie.
19. Základy epidemiológie a epidemiológia v psychiatrii.
20. Evidence Based Medicine (EBM) v psychiatrii; typy štúdií a váha dôkazov. Schválené a neschválené (in-label, off-label) indikácie liečby.
21. Psychiatrické klinické vyšetrenie.
22. Zásady komunikácie s pacientom, verbálna a neverbálna komunikácia.
23. Komunikácia s pacientom s psychickou poruchou (napr. kvalitatívna porucha vedomia, demencia, afektívna porucha, psychóza, nepokojný pacient).
24. Základné a špeciálne pomocné vyšetrovacie metódy v psychiatrii (stručný prehľad, problematika ich indikovania), spolupráca psychiatra s inými odborníkmi v medicíne (pre potreby psychiatrie).
25. Neurovizuálne metódy v psychiatrii stručná charakteristika, interpretácia nálezov.
26. Elektrofyziologické metódy v psychiatrii – stručná charakteristika, interpretácia nálezov.
27. Psychodiagnostika – prehľad, charakteristika najdôležitejších metód, význam pre klinickú diagnostiku, indikácie, formulácia otázok pre klinického psychológa.
28. Neuropsychologické vyšetrenie: indikácie, metódy.
29. Hodnotiace stupnice v psychiatrii: pre demencie, afektívne poruchy, schizofréniu, úzkostné poruchy, sexuálne dysfunkcie, nežiaduce účinky, hodnotenie celkového klinického dojmu.
30. Biologické liečebné metódy v psychiatrii (okrem psychofarmakoterapie) – všeobecný prehľad.
31. Elektrokonvulzívna terapia (princíp, indikácie, kontraindikácie, nežiaduce účinky, podmienky aplikácie).
32. Fototerapia, spánková deprivácia, rTMS, simulácia nervu vagu, hlboká mozgová stimulácia – predpokladané mechanizmy účinku, indikácie, kontraindikácie, podmienky aplikácie.

33. Psychofarmakoterapia: klasifikácia psychofarmák, mechanizmy účinku psychofarmák.
34. Zásady liečby psychofarmakami, zostavenie terapeutického plánu, monitorovanie rizík psychofarmakoterapie.
35. Farmakodynamické a farmakokinetické interakcie psychofarmák s dôrazom na psychofarmakologickú liečbu.
36. Antipsychotiká – základná charakteristika, mechanizmy účinku, rozdelenie, indikácie, kontraindikácie.
37. Výber antipsychotika a stratégia liečby v jednotlivých fázach liečby.
38. Depotné formy antipsychotík.
39. Bezpečnosť liečby antipsychotikami z hľadiska nežiaducich účinkov a interakcií.
40. Antidepresíva – základná charakteristika, mechanizmy účinku, rozdelenie (+prehľad jednotlivých antidepresív), indikácie, kontraindikácie.
41. Výber antidepresíva a stratégia liečby v jednotlivých fázach liečby.
42. Bezpečnosť liečby antidepresívami z hľadiska nežiaducich účinkov a interakcií.
43. Anxiolytiká – základná charakteristika, mechanizmy účinku, rozdelenie (benzodiazepínové, nebenzodiazepínové anxiolytiká), indikácie, kontraindikácie.
44. Výber anxiolytika a stratégia liečby v jednotlivých fázach liečby.
45. Bezpečnosť liečby anxiolytikami z hľadiska nežiaducich účinkov, interakcií a rizika vzniku závislosti.
46. Tymostabilizátory, tymoprofylaktiká – základná charakteristika, prehľad tymoprofylaktík, indikácie, kontraindikácie.
47. Výber tymostabilizátora/tymoprofylaktika v jednotlivých fázach liečby.
48. Bezpečnosť liečby tymostabilizátormi/tymoprofylaktikami z hľadiska nežiaducich účinkov a interakcií.
49. Nootropiká, kognitíva – základná charakteristika, prehľad jednotlivých farmák, indikácie, kontraindikácie.
50. Výber nootropika, kognitíva v jednotlivých fázach liečby.
51. Bezpečnosť liečby nootropikami, kognitívami z hľadiska nežiaducich účinkov, interakcií.
52. Hypnotiká a iné farmaká pri liečbe nespavosti – prehľad (benzodiazepínové, nebenzodiazepínové), zásady liečby porúch-spánku.
53. Výber hypnotika a stratégia liečby v jednotlivých fázach liečby.
54. Bezpečnosť liečby hypnotikami z hľadiska nežiaducich účinkov, interakcií a rizika vzniku závislosti.
55. Lieky využívané pri liečbe závislosti od návykových látok.
56. Psychoterapia I. – prehľad a charakteristika hlavných škôl a smerov v psychoterapii.
57. Psychoterapia II – prehľad a charakteristika hlavných metód psychoterapie.
58. Psychoterapia III. – indikácie, kontraindikácie, psychoterapeutická diagnostika, odborné a etické podmienky aplikácie psychoterapie.
59. Skupinová psychoterapia – teoretické východiská, metódy (prehľad a charakteristika).
60. Psychoanalytické smery v psychoterapii: S. Freuda (teoretické východiská, metódy terapie) a jej ďalšie osudy a vývoj (A. Adler, C. G. Jung, neopsychoanalýza, dynamická a komunikačná psychoterapia – prehľad a stručná charakteristika).
61. Behaviorálne a kognitívno-behaviorálne psychoterapeutické smery – teoretické východiská, metódy.
62. Sugestívne a abreaktívne psychoterapeutické metódy.

63. Terapeutická komunita, komunitný systém práce.
64. Rehabilitácia v psychiatrii (zásady, metódy, indikácie), psychoedukácia.
65. Psychické krízy a krízová intervencia.
66. Prevencia v psychiatrii – všeobecná charakteristika, pojem tzv. primárnej, sekundárnej a terciárnej prevencie; problematika duševnej hygieny.
67. Právne postavenie psychiatrického pacienta. Problematika súdnej psychiatrie (súdoznalecká činnosť psychiatra, pojem nepríčetnosti, zníženej príčetnosti, spôsobilosti k právnym úkonom, problematika ochrannej liečby); pracovné posudzovanie duševne chorých.
68. Konziliárna činnosť psychiatra.
69. Prvá pomoc v psychiatrii – urgentná (emergentná) psychiatria (pacifikácia nepokojného/agresívneho pacienta, starostlivosť o pacienta s rizikom suicidálneho konania, akútne intoxikovaný pacient, pacient s poruchou vedomia, závažné nežiaduce účinky psychofarmák.
70. Antipsychiatria (základná charakteristika, história, východiská).
71. Vymedzte a na príkladoch priblížte tieto priebehové charakteristiky duševných porúch: chronicita, akuizácia, exacerbácia, dekompenzácia, progredientnosť, rekurentnosť, proces, fáza, epizóda, atak, relaps, recidíva defekt, vyústenie poruchy, prognóza quo ad vitam, quo ad sanationem, quo ad restitutionem, remisia, chronifikácia poruchy, kontinuálny priebeh.

Špeciálna časť

1. Demencie – všeobecná charakteristika, kognitívne, nonkognitívne a funkčné poruchy, pri demencii, rozdelenie demencií na základe predpokladanej etiopatogenézy, základná charakteristika jednotlivých diagnostických kategórií, diagnostický postup, diferenciálna diagnostika.
2. Demencia Alzheimerovho typu.
3. Iné primárne degeneratívne demencie(okrem Alzheimerovej demencie).
4. Vaskulárne demencie (najmä multiinfarktová demencia).
5. Sekundárne demencie.
6. Kvalitatívne poruchy vedomia, amnestický organický syndróm.
7. Iné duševné poruchy zapríčinené poškodením alebo dysfunkciou mozgu (organická halucinóza, porucha s bludmi, katatónna porucha, afektívna....
8. Psychické poruchy pri lues cerebri.
9. Psychické poruchy pri epilepsii (paroxyzmálne, epizodické, trvalé).
10. Poruchy psychiky a správania zapríčinené užitím/užívaním psychoaktívnych látok: základné pojmy (psychoaktívna, návyková látka, škodlivé užívanie/zneužívanie, závislosť, intoxikácia, odvykací stav, telesné a psychické komplikácie).
11. Faktory vzniku závislosti, klasifikácia porúch podľa jednotlivých skupín látok, všeobecné zásady farmakoterapie (detoxikácia, detoxifikácia, substitučná liečba). Pri jednotlivých látkach tiež zvláštnosti obrazu akútnej intoxikácie a zásady jej terapie).
12. Alkoholová opojenosť (ebrieta): jednoduchá, komplikovaná, patologická (patická)– základná charakteristika, klinický obraz, liečba, znalecké posudzovanie.
13. Závislosť od alkoholu (vrátane stavov z odňatia, halucinózy, bludovej poruchy, amnestického sy., demencie, depresie) a telesných komplikácií.
14. Psychické poruchy spojené s užívaním opioidov.
15. Psychické poruchy spojené s užívaním kanabinoidov, halucinogénov, delirogénov.

16. Psychické poruchy spojené s užívaním sedatív a hypnotík.
17. Psychické poruchy spojené s užívaním stimulancií a nikotínu.
18. Psychické poruchy spojené s užívaním organických rozpúšťadiel a prchavých látok.
19. Schizofrénia – epidemiológia, predpokladaná patofyziológia, klinické prejavy, dg. kritériá, dg. a dif. dg, všeobecné zásady liečby a rehabilitácie, pracovné a forenzné posudzovanie.
20. Schizofrénia – klinické formy, priebehy, vyústenia.
21. Schizoafektívne poruchy: epidemiológia, predpokladaná patofyziológia, klinické prejavy, dg. kritériá, dg. a dif. dg, všeobecné zásady liečby a rehabilitácie, pracovné a forenzné posudzovanie.
22. Schizotypová porucha, trvalá porucha s bludmi.
23. Akútna prechodná psychotická porucha.
24. Afektívne poruchy – všeobecná charakteristika, klasifikácia – epidemiológia, predpokladaná patofyziológia, klinické prejavy, dg. kritériá, dg. a dif. dg.
25. Depresívne poruchy – monopolárna epizóda, rekurentná, bipolárna: klasifikácia, klinické prejavy, dg a dif. dg, liečba pracovné a forenzné posudzovanie.
26. Bipolárna afektívna porucha – manická a zmiešaná epizóda – klasifikácia, klinické prejavy, dg. a dif. dg, priebehové podtypy, liečba pracovné a forenzné posudzovanie.
27. Pretrvávajúce afektívne poruchy-dystýmia, cyklotýmia – klasifikácia, klinické prejavy, dg.a dif.dg, priebehové podtypy, liečba pracovné a forenzné posudzovanie.
28. Neurotické poruchy, poruchy vyvolané stresom a somatoformné poruchy podľa MKCH-10 (F40-F49), všeobecná charakteristika, rozdelenie.
29. Úzkostné poruchy: generalizovaná úzkostná porucha, panická porucha.
30. Úzkostné poruchy: špecifické fóbie, posttraumatická stresová porucha.
31. Obsedantno-kompulzívna porucha.
32. Adaptačná porucha.
33. Somatoformné poruchy.
34. Poruchy príjmu potravy (najmä mentálna anorexia, mentálna bulímia).
35. Neorganické poruchy spánku.
36. Sexuálne poruchy (funkčné sex. poruchy, parafílie).
37. Psychické poruchy v puerperiu.
38. Špecifické poruchy osobnosti – všeobecná charakteristika, klasifikácia, ich vzťah k duševným poruchám (pri klasifikácii prípadne porovnanie rôznych klasifikačných prístupov), význam pre psychiatriu, posudzovanie.
39. Paranoidná, schizoidná, disociálna porucha osobnosti.
40. Emočne nestabilná, histriónska /narcistická porucha osobnosti.
41. Anankastická, vyhýbavá, závislá porucha osobnosti.
42. Poruchy návykov a kontroly impulzov (vrátane patologického hráčstva).
43. Duševná zaostalosť (mentálna retardácia).
44. Pedopsychiatria – základné údaje a prehľad psychických porúch.
45. Pedopsychiatria: poruchy psychického vývoja, pervazívne vývojové poruchy.
46. Pedopsychiatria: hyperkinetické poruchy, emočné, tikové poruchy, syndróm týraného dieťaťa.
47. Gerontopsychiatria: prehľad psychických porúch v starobe.
48. Gerontopsychiatria – kognitívne poruchy.
49. Gerontopsychiatria – afektívne, úzkostné poruchy, závislosti.

Poznámka: Aj keď to nie je uvedené, pri jednotlivých kategóriách duševných porúch sa očakáva znalosť etiopatogenézy, klinického (psychopatologického) obrazu, priebehových charakteristík, výskytu v populácii, terapie, prognózy, posudzovania (pracovného, forenzného).

Doc. MUDr. Viera Kořínková, CSc.
Garant špecializačného štúdia
Program Psychiatria

Členovia komisie špecializačnej skúšky v programe Psychiatria
Doc. MUDr. T. Čaplová, CSc.
Doc. MUDr. I. Dóci, PhD.
Doc. MUDr. I. Ondrejka, PhD.
Doc. MUDr. J. Pečeňák, CSc.